

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Senatul Academiei de Administrare Publică a examinat, în ședința din 25 iunie 2019, totalurile anului de învățământ 2018-2019, activitatea Consiliului calității, desfășurarea procesului de dezvoltare profesională în primul semestru al anului curent, realizarea planului de cercetare științifică pentru aceeași perioadă de timp, politica editorială a Academiei.

Ședința a fost condusă de președintele Senatului, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

Cu referire la totalurile procesului de instruire ciclul II, studii superioare de master, anul de studii 2018-2019, raportorul, Ion DULSCHI, decan al Departamentului studii superioare de master, doctor, conferențiar universitar, a estimat că în această perioadă au susținut tezele de master 253 de studenți-masteranzi.

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA, șef Secție management al calității, doctor, lector universitar, secretar al Consiliului calității

Senatul Academiei s-a convocat în ședință

de la Academie, a menționat că pe parcursul anilor 2018-2019 au avut loc 7 ședințe ale Consiliului calității, fiind impulsionat procesul de implementare a sistemului de management al calității în subdiviziunile instituției. În această perioadă la Academie s-au desfășurat două misiuni de audit internaționale.

Potrivit Aureliei ȚEPORDEI, director Departament dezvoltare profesională, în primul semestru al anului curent la Academie au fost organizate 50 de cursuri, fiind instruiți 1158 de funcționari din cadrul autorităților publice centrale și locale la comanda de stat și în colaborare cu

partenerii de dezvoltare. Raportarea s-a referit, în special, la prestarea serviciilor de dezvoltare profesională conform cerințelor Standardului ISO 29990:2010.

În raportul său, Silvia DULSCHI, șef Direcție știință și doctorat, doctor, conferențiar universitar, a menționat că în prima jumătate a anului curent profesorii Academiei au publicat 51 de lucrări științifice și au participat la 12 conferințe științifice din țară și din străinătate.

Referitor la chestiunile incluse pe ordinea de zi Senatul a adoptat hotărâri corepunzătoare.

Senatul a aprobat, de ase-

menea, politica editorială a Academiei de Administrare Publică, documentul fiind prezentat de Mihai MANEA, șef Secție activitate editorială.

Apreciind calitatea activităților desfășurate, rectorul Oleg Balan a adus mulțumiri membrilor Senatului, personalului științifico-didactic al Academiei pentru efortul depus în anul precedent de învățământ și a trasat activitățile de pregătire către anul de studii 2019-2020.

Mai detaliat despre rapoartele prezentate și aprobate la Senat citiți în paginile 5-7.

Sergiu VLĂDICĂ

Mesaj de felicitare cu ocazia Zilei funcționarului public

Stimați colegi,
În fiecare an, pe 23 iunie, marcăm sărbătoarea profesională „Ziua funcționarului public”, instituită, în 2012, prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova.

Aduc sincere felicitări tuturor funcționarilor publici din republică, miilor de absolvenți ai instituției noastre de învățământ, mulți dintre care dețin funcții importante în organele administrației publice centrale și locale, membrilor colectivului Academiei de Administrare Publică, care și-au adus o contribuție substanțială la pregătirea profesională a acestora.

Vă exprim recunoștință pentru devotamentul față de pro-

fesia aleasă, pentru că urmați cu abnegație jurământul depus – de a executa în mod obiectiv și imparțial legile țării, a îndeplini conștiincios obligațiile ce Vă revin, a servi, în orice împrejurare, interesele cetățeanului.

Am toată certitudinea, că, prin instruirea și pregătirea de noi cadre de funcționari publici, prin cercetările științifice elaborate, personalul științifico-didactic al Academiei își va aduce și în continuare contribuția la dezvoltarea și buna funcționare a sistemului de administrare publică din Republica Moldova.

Vă doresc să perseverați în activitatea profesională, să aveți parte de multe bucurii în viață, multă sănătate și prosperitate.

**Cu recunoștință,
rector Oleg BALAN,
doctor habilitat, profesor universitar**

Întrevedere Igor Dodon – Dmitri Medvedev – Dmitri Kozak

Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a avut o întrevedere cu Primul-Ministru al Federației Ruse, Dmitri Medvedev, și cu reprezentantul special al Președintelui Rusiei pentru dezvoltarea relațiilor comercial-economice cu Republica Moldova, vicepremierul, Dmitri Kozak.

Oficialii au discutat un spectru larg de chestiuni ce țin de relațiile bilaterale, în special, în domeniul comerțului și cel energetic. Părțile au constatat o creștere constantă a cifrei schimbului comercial, care în anul 2018 a constituit 940 milioane de dolari.

Igor Dodon a exprimat mulțumiri părții ruse pentru realizarea înțelegerilor obținute la nivelul celor doi Președinți și, în special, pentru anularea temporară a taxelor la exportul pe piața rusă pentru câteva categorii de mărfuri moldovenești.

În scopul menținerii dinamicii pozitive, șeful statului s-a adresat partenerilor ruși cu rugămintea de a prelungi pentru un nou termen exporturile fără taxe ale mărfurilor moldovenești pe piața rusă și autorizarea de tranzitare a mărfurilor pe teritoriul Ucrainei de către transportul auto de mare tonaj.

De asemenea, președintele țării a discutat cu partenerii ruși subiectul privind livrările de gaze naturale în Republica Moldova după 1 ianuarie 2020, când expiră termenul contractului precedent. În acest sens, Igor Dodon și-a exprimat convingerea că soluționarea acestor probleme vor contribui semnificativ la restabilirea deplină a relațiilor strategice cu Federația Rusă.

Totodată, șeful statului i-a asigurat pe partenerii ruși de faptul că după ce în Republica Moldova a fost formată noua majoritate parlamentară și un Guvern bazat pe un larg consens național, strategia politicii externe echilibrate și a relațiilor economice reciproc avantajoase vor căpăta un nou impuls.

Sprijinul UE – prioritar pentru Republica Moldova

Sprijinul UE de menținere a capacității noastre pentru o bună funcționare a Parlamentului este unul prioritar. Declarația a fost făcută de președintele Parlamentului, Zinaida Greceanii, la întrevederea cu Comisarul european pentru politica de vecinătate și negocieri pentru extindere, Johannes Hahn.

Potrivit domniei sale, Legislativul a revenit la activitățile planificate, au fost votate mai multe proiecte incluse în acordul de colaborare cu fracțiunile din majoritatea parlamentară. „Avem nevoie de reforme bune pentru cetățenii noștri, iar pentru realizarea acestora mizăm pe asistența macrofinanciară a UE”.

În context, Comisarul european pentru politica de vecinătate și negocieri pentru extindere, Johannes Hahn, a dat asigurări că UE este gata să ofere asistență pentru buna funcționare a Parlamentului, precum și să contacteze alte instituții financiare pentru a oferi sprijin.

Totodată, el a apreciat maniera pașnică de gestionare a

crizei politice. „Ați dovedit un nivel înalt de maturitate democratică. Ne dorim să vedem această majoritate parlamentară și coaliție guvernamentală până la sfârșitul mandatului”, a subliniat oficialul european.

Johannes Hahn a anunțat că prima misiune a noului Parlament European ar putea fi în Republica Moldova. La rândul său, Zinaida Greceanii și-a exprimat disponibilitatea de a participa la ședința Consiliului de Asociere, care va avea loc în perioada imediat următoare.

Alte subiecte de discuție au vizat reluarea negocierilor pentru reglementarea problemei transnistrene, precum și valorificarea beneficiilor și oportunităților pe care le oferă Acordul de Asociere și cel de Liber Schimb cu UE.

Reluarea dialogului Republica Moldova – UE

Reluarea dialogului bilateral între Republica Moldova și Uniunea Europeană a fost principalul subiect de discuție între Primul-Ministru, Maia Sandu, și Comisarul European, Johannes Hahn, aflat într-o vizită oficială la Chișinău.

Premierul Maia Sandu a adus mulțumiri Comisarului European, dar și instituțiilor UE pentru sprijinul constant acordat țării noastre, în special, în ultima perioadă când Moldova s-a confruntat cu o mare criză politică. „Această atenție a instituțiilor europene, mesajele de susținere care au venit din partea instituțiilor europene, a țărilor-membre ale UE au făcut posibilă rezolvarea pașnică a crizei politice prin care am trecut”, a precizat Maia Sandu, adăugând că „am decis să reluăm, la modul cel mai serios, dialogul politic între Republica Moldova și UE”.

La ședință, oficialii au discutat despre inițiativele noului

Guvern privind dezoligarhizarea țării, eliberarea statului din captivitate, construirea instituțiilor independente care să respecte legea și să lucreze în interesul cetățeanului. „Am vorbit despre prioritățile noastre de combatere a corupției, măsurile luate împreună cu colegii din Parlament, pentru a începe adevărata investigare a furtului miliardului, precum și a altor scheme de corupție care au sărăcit Republica Moldova și cetățenii”, a mai declarat premierul.

Un alt subiect-cheie a vizat restabilirea finanțării pentru Republica Moldova în contextul sprijinului bugetar, dar și în contextul programului de asistență macrofinanciară. Totodată, Maia Sandu a reiterat angajamentul noului Guvern de a asigura libertatea și drepturile omului, de a crea condiții pentru presa independentă, societatea civilă și pentru APL, astfel încât să fie restabilite procesele democratice în țara noastră.

La rândul său, Comisarul European Johannes Hahn a apreciat fermitatea noului Guvern cu privire la implementarea reformelor propuse. În același timp, oficialul a evidențiat necesitatea urgentă de a avea un sistem judiciar transparent și profesionist în Republica Moldova.

Academia a încheiat un Memorandum de Înțelegere cu Solidarity Found PL în Moldova

Pe 18 iunie curent, la Academia de Administrare Publică s-a aflat într-o vizită de lucru directorul Solidarity Found PL în Moldova, Tomasz HORBOWSKI, însoțit de Anastasia ȘTEFANIȚA, coordonator de program al fundației. Oaspeții au avut o întrevedere cu rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. La întâlnire au participat Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, Tatiana TOFAN, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public, și Dinu MANOLE, șef Direcție relații internaționale. Scopul vizitei a fost încheierea unui Memorandum de Înțelegere, ambele instituții având misiuni similare privind dezvoltarea autorităților publice locale.

Rectorul Oleg Balan a

făcut o scurtă prezentare a Academiei, cu referire la dotarea tehnico-materială de ultimă generație, profesionalismul corpului profesoral-didactic. O prioritate a Academiei constituie extinderea relațiilor cu parteneri de peste hotare în scopul modernizării continue a procesului de studii, a spus rectorul, menționând disponibilitatea de a stabili relații de cooperare cu Solidarity Found PL în domenii de interes reciproc.

Tomasz Horbowski s-a referit, la rândul său, la activitățile fundației în Republica Moldova, începând cu 2012, în scopul sporirii eficacității eforturilor autorităților publice locale pentru dezvoltarea localităților și pentru a le încuraja să devină facilitatori activi pentru creșterea economică și crearea locurilor de muncă prin consolidarea competențelor tehnice și capacităților de implementare a strategiilor de

dezvoltare economică locală, în conformitate cu principiile bune guvernări și în parteneriat cu societatea civilă și sectorul de afaceri. În acest sens, autoritățile publice locale au nevoie de consolidarea cunoștințelor în domeniu, în opinia sa, pentru a asigura o calitate înaltă a serviciilor prestate, cunoștințe pe care pot să le obțină la cursurile de la Academia de Administrare Publică

Părțile au discutat privitor la modalitățile de cooperare în cadrul Memorandumului pentru o mai bună implementare a documentului în practică. Memorandumul de Înțelegere între Academia de Administrare Publică și Solidarity Fund PL în Moldova a fost semnat de rectorul Academiei, Oleg Balan, și directorul fundației, Tomasz Horbowski.

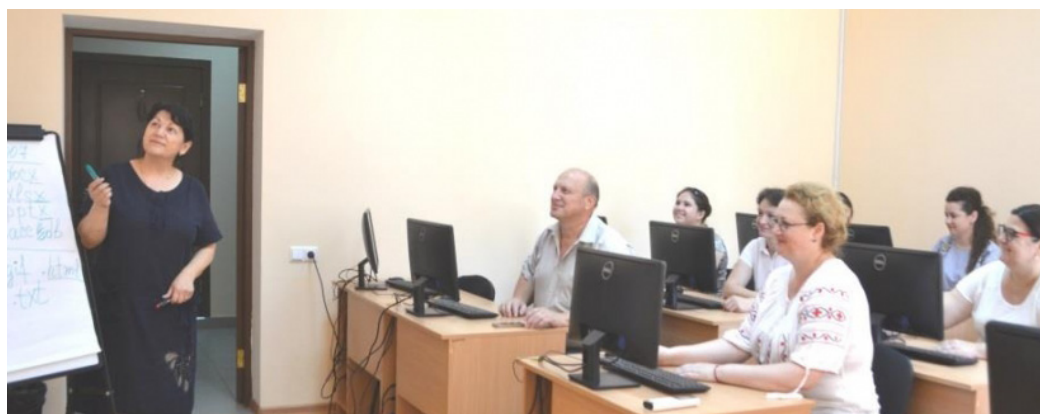
Cor. F. P.

Penetrarea sistemului educațional de către tehnologiile informaționale deja demult nu mai prezintă o noutate. În prezent, majoritatea universităților din lume își extind aria de acoperire prin prestarea serviciilor de studii la distanță, utilizând, în acest sens, sistemul de instruire e-learning, care aplică diverse platforme, fiecare având avantajele sale.

Academia de Administrare Publică, începând cu anul 2016, a lansat un program de instruire a aleșilor locali în baza Platformei LearnIN, care se bucură de mare popularitate în mediul edililor. Conducerea Academiei, în urma analizei impactului acestui instrument de instruire asupra dezvoltării profesionale a aleșilor locali, a decis să-l extindă și pentru programele de master.

În zilele de 18-19 iunie, curent, pentru corpul profesoral al Academiei au fost

Platforma LearnIN: suport pentru programele de master în Academie

organizate cursuri de utilizare a Platformei LearnIN pentru programele de master, care vor fi aplicate începând cu anul de studii 2019-2020. Formator în cadrul acestor cursuri a fost doamna Eugenia Cebotari, lector la Catedra economie și management public.

În procesul instruirii,

profesorii și-au dezvoltat abilitățile de elaborare și plasare a cursurilor pe Platforma LearnIN, evaluarea cunoștințelor, gestionarea lucrului individual la distanță.

Utilizarea tehnologiilor e-learning deschide noi perspective pentru comunicarea cu studenții din țară,

precum și pentru programe mixte și de mobilitate academică.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar,
decan al
Departamentului studii
superioare de master

Primul-Ministru Maia Sandu: Autoritățile publice locale trebuie să obțină o independență mai mare

Guvernul își propune să urgenteze procesul de descentralizare, astfel încât autoritățile publice locale să obțină o independență mai mare, inclusiv în gestionarea și administrarea propriilor bugete. Totodată, Executivul va întreprinde acțiuni concrete care să conducă la creșterea bugetelor APL. O declarație în acest sens a făcut, recent, Primul-Ministru Maia Sandu în cadrul unei întreveneri cu reprezentanții a peste 700 de primării din țară.

Premierul a accentuat că principalul rol al APL este să lucreze în interesul cetățeanului, fiind necesară, totodată, o colaborare eficientă dintre puterea centrală și cea locală pentru dezvoltarea comunităților.

„Noi avem un obiectiv comun. Atunci când oamenii din localitățile în care lucrați dvs. se vor simți bine, atunci când standardele de viață ale locuitorilor vor fi mari, atunci misiunea autorităților centrale va fi îndeplinită”, a spus șefa Executivului.

În cadrul evenimentului, premierul a solicitat primarilor propuneri pentru Planul de acțiuni dedicat administrației publice locale, inclus în programul Guvernului. Proiectul prevede, între altele, depolitizarea sistemului de transferuri interbugetare, astfel, încât acestea să nu se mai facă pe criterii de partid. Totodată, va fi revizuit și sistemul actual de repartizare a fondurilor publice destinate pentru finanțarea proiectelor in-

vestiționale, inclusiv din Fondul rutier, Fondul ecologic, Fondul de eficiență energetică, Fondul de dezvoltare regională.

Maia Sandu a mai menționat că Guvernul își propune să asigure implicarea reală și eficiență a autorităților publice locale în procesul decizional.

La sedință, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului, Sergiu Litvinenco, a declarat că a fost adoptată hotărârea cu privire la stabilirea datei alegerilor locale, dat fiind faptul că este o situație fără precedent în Republica Moldova, când alegerile locale sunt stabilite post factum, după ce mandatele actualilor primari au expirat.

Iar președintele Comisiei economice, buget și

finanțe a Parlamentului, Igor Munteanu, a reiterat necesitatea instituirii unui format de consultări pentru a afla necesitățile și soluțiile APL-urilor. Totodată, Tatiana Badan, președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), a declarat că a renăscut speranța și încrederea că lucrurile se vor schimba spre bine, accentuând necesitatea creării unui dialog constructiv cu APL pentru a asigura solidaritatea pentru cetățenii și copiii țării noastre.

Printre alte subiecte abordate în cadrul întâlnirii au fost: dezvoltarea economică locală, controlul excesiv administrativ și presiunea politică/judiciară asupra APL, situația salarială la nivel local.

Academia de Administrare Publică apreciată în Belgia

O scrisoare de grațitudine și de înaltă apreciere a Academiei de Administrare Publică a sosit din Belgia în adresa rectorului Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

Stimate Domnule Oleg BALAN,

Sunt cetățean al Marii Britanii, dar locuiesc în Belgia (mama a fost belgiană) și m-am pensionat în calitate de ofițer de poliție. Sunt interesat de Republica Moldova, cunosc și admir istoria țării Dvs., cultura și tradițiile sale minunate.

Sunt interesat de Academia de Administrare Publică, despre care citesc permanent informații foarte interesante pe pagina web a instituției care, înțeleg astfel, că este minunată.

Vă scriu, stimate dle Rector, pentru a vă felicita pentru cariera Dvs. și pentru munca asiduă de zi cu zi în calitate de Rector pentru prosperarea Academiei.

Academia de Administrare Publică a Republicii Moldova, ca profil, este geamănă cu „Ecole Nationales d'Administration” a Republicii Franceze. Președinții Hollande și Macron au fost studenți la „Ecole Naționale d'Administration”.

Academia de Administrație Publică are o reputație foarte înaltă și peste hotare, pe care o meritați.

Permiteți-mi să Vă urez Dvs. și colectivului pe care îl conduceți tot ce e mai bun pentru viitor.

**Cu cele mai înalte considerațiuni,
funcționarul Kenneth John HESELWOOD**

Vorbind despre totalurile anului de învățământ 2018 – 2019 din cadrul Departamentului de studii superioare de master (DSSM), vom accentua, în primul rând, calitatea sporită a studiilor, cunoștințele acumulate de masteranzi, de care au dat dovadă la susținerea finală a tezelor de masterat.

Procesul de instruire la ciclul II – studii superioare de master, anii 2018 – 2019, s-a desfășurat în conformitate cu planurile de învățământ la programele *Administrare publică, Anticorupție, Management, Management informațional în administrația publică și Relații internaționale* (master de profesionalizare, învățământ cu frecvență redusă).

Planurile de învățământ, atât la studiile cu frecvență cât și la cele cu frecvență redusă, au fost realizate integral.

Conform planului de învățământ pentru anul de studii 2018 – 2019, au fost planificate și realizate la învățământul cu frecvență redusă, anul III, la programele, master de profesionalizare - *Administrare publică, Anticorupție, Management, Management informațional în administrația publică și Relații internaționale* – câte 900 de ore pentru lucrul individual, orele fiind planificate pentru

elaborarea și susținerea tezelor de master. În această perioadă, au susținut tezele de master 253 de studenți-masteranzi, tematica tezelor fiind de actualitate și legată de activitatea practică a autorilor.

Un factor care a determinat susținerea reușită a tezelor de master l-a constituit prezentarea în fața comisiilor de evaluare prealabilă, la sfârșitul anului precedent, a rezultatelor cercetărilor pe parcursul anilor de studii. De menționat, de asemenea, că în activitatea de cercetare și elaborare a tezelor masteranzii au luat în considerație practica personală de la locul de muncă.

În procesul de prezentare a tezelor de master, membrii comisiilor de evaluare au analizat detaliat lucrările, venind cu propuneri și recomandări de îmbunătățire a calității lucrărilor, care au fost susținute cu succes la sesiunea din februarie 2019.

O atenție sporită a fost acordată asigurării Sistemului de Management al Calității la nivelul Departamentului studii superioare de master, fiind instituită Comisia de Asigurare a Calității. Comisia respectivă reprezintă o struc-

tură consultativă, formată în scopul promovării politicii de asigurare a calității procesului de formare profesională a specialiștilor în domeniile prestate de Academie.

Procesul de instruire în Academie a fost realizat în anul de studii de către cor-

pul științifico-didactic compus din profesori universitari, conferențieri universitari, lectori superiori universitari și lectori universitari, pentru realizarea programelor de studii superioare de master fiind antrenate în procesul de instruire 22 de cadre științifico-didactice înalt calificate.

Analizând activitatea metodică și de cercetare pe parcursul anului de studii 2018 – 2019 în cadrul Academiei de Administrare Publică, se poate afirma că procesul de instruire s-a desfășurat în conformitate cu actele normative naționale și interne, planurile de învățământ la toate programele de master fiind realizate integral.

Personalul științifico-

didactic al Academiei a elaborat 87 de lucrări științifice, a participat la peste 60 de conferințe, mese rotunde, seminare științifico-practice, forumuri naționale și internaționale, la cursuri de instruire, la emisiuni Workshop. Profesorii Academiei au participat, de asemenea, la realizarea a 3 proiecte științifice.

În vederea organizării și desfășurării eficiente a procesului educațional în anul de studii 2019 – 2020 au fost propuse mai multe acțiuni, printre care identificarea necesarului de instruiți prin chestionarea complexă a autorităților APC și APL, implementarea SMS în DSSM, utilizarea platformei LearnIN pentru procesul de instruire la programe de master, amplificarea activității de elaborare a manualelor, suporturilor de curs, a lucrărilor metodice pentru editarea în următorii ani, alte activități în vederea perfecționării procesului de studii la standardele europene și internaționale.

Cor. F. P.

Liubov ȘESTACOVA-PRODAN,
doctor, lector universitar,
secretar al Consiliului
calității

În contextul proiectării și implementării Sistemului de Management al Calității (SMC) în cadrul Academiei de

Administrare Publică (AAP) a fost creată structura organizatorică a sistemului, compusă din 3 nivele ierarhice, după cum urmează:

Nivelul I – Academie – Consiliul Calității, Secția managementul calității;

Nivelul II – Direcții de bază și suport – Comisia de Asigurare a Calității;

Nivelul III – Departament, Direcție, Catedra – director Departament, șef Direcție, șef Catedră.

Totodată, procesele sistemice și operaționale ale SMC au fost documentate, fixându-se rolurile și responsabilitățile structurilor din componența SMC.

Astfel, în conformitate cu

Sistemul de Management al Calității

Regulamentul privind Sistemul de Management al Calității în cadrul AAP, aprobat prin Hotărârea Senatului din 2017, Consiliul Calității (CC) este organul colectiv care stabilește politica și obiectivele Academiei în domeniul calității.

În perioada de raportare CC s-a întrunit în 7 ședințe ordinare pentru coordonarea și consolidarea proceselor de îmbunătățire continuă a SMC. Hotărârile adoptate în urma analizei subiectelor de pe ordinea de zi a ședințelor au vizat stabilirea componenței Comisiilor de asigurare a calității (CAC), modalitatea de raportare a CAC și altor structuri din

componența SMC; aprobarea programelor de audit intern; aprobarea Rapoartelor de analiză a funcționalității SMC; aprobarea Registrelor riscurilor și stabilirea limitelor de toleranță la risc; operarea unor modificări în procedurile documentate ale SMC.

Scopul general al activității CC în perioada de raportare a fost consolidarea procesului de îmbunătățire continuă a activităților realizate în cadrul Academiei.

Pentru realizarea acestui scop au fost propuse următoarele obiective specifice:

- evaluarea funcționalității SMC;

(Continuare în pag. 6)

(Sfârșit. Început în pag. 5)

- gestionarea riscurilor SMC în Academie;
- monitorizarea realizării obiectivelor stabilite în domeniul calității;
- coordonarea și monitorizarea activității Comisiilor de asigurare a calității;
- promovarea orientării activității Academiei către satisfacerea intereselor beneficiarilor.

Activitatea CC a fost evaluată în cadrul misiunilor auditului intern, realizate în cadrul Academiei în anii 2018 și 2019. CC a fost auditat în vederea determinării măsurii în care sunt îndeplinite cerințele SMC stabilite prin documentele interne aferente, precum și în scopul evaluării funcționalității și identificării oportunităților de îmbunătățire. În procesul

de evaluare a activității CC nu au fost identificate neconformități.

Activitatea CC în perioada 01 ianuarie 2018 – 31 mai 2019 a fost caracteristică pentru o perioadă inițială de implementare a unui sistem de management al calității, CC realizând o serie de funcții:

- asigurarea coordonării între toate nivelele și structurile sistemului;

- analiza evoluției și funcționalității sistemului și a elementelor componente a acestuia;

- luarea deciziilor de menținere și îmbunătățire a sistemului proiectat.

Totodată, implementarea SMC a implicat și o serie de provocări, dintre care menționăm:

- implementarea neuniformă a SMC și a prevederilor procedurilor documentate

de sistem în subdiviziunile structurale ale Academiei;

- eterogenitatea datelor și indicatorilor care servesc drept „intrări” în analizele efectuate de CC;

- lipsa resurselor destinate în exclusivitate implementării SMC și a gestiunii riscurilor sistemului (cu excepția salarizării personalului Secției managementul calității).

Luând în considerație cele relatate, în vederea eficientizării activității CC și îmbunătățirii SMC din cadrul Academiei, pot fi valorificate următoarele oportunități:

- intensificarea procesului de instruire / informare a personalului Academiei pe segmentul managementului calității în vederea creșterii culturii calității;

- evaluarea satisfacției angajaților AAP ca benefi-

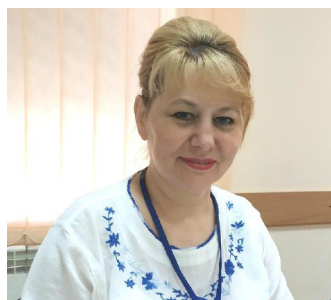
ciari interni al sistemului de management al calității și cea mai importantă resursă în realizarea politicii adoptate în domeniul calității;

- proiectarea unui set de indicatori de calitate a activităților realizate în cadrul Academiei, reieșind din cerințele standardelor de calitate recomandate de documentele normative (pe domenii);

- analiza posibilității de identificare și planificare în bugetul instituției pentru următoarea perioadă de planificare bugetară a resurselor necesare menținerii funcționalității și evoluției SMC;

- abordarea funcționalității sistemului de asigurare a calității pe termen lung, prin elaborarea Strategiei calității.

Serviciile publice de calitate – scopul cursurilor de dezvoltare profesională

Aurelia ȚEPORDEI,
director al
Departamentului
dezvoltare profesională

Consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor/comportamentelor necesare pentru prestarea unor servicii publice calitative cetățenilor și societății, în vederea realizării obiectivelor și priorităților Guvernului – acesta a fost scopul cursurilor de dezvoltare profesională, desfășurate de către Academia de Administrare Publică în semestrul I al anului curent.

În perioada de referință, AAP a organizat și desfășurat 50 de cursuri de dezvoltare profesională pentru 1158 de funcționari din administrația

publică:

I. la comanda de stat;

II. în colaborare cu partenerii de dezvoltare/alte organizații.

Comanda de stat i-a fost stabilită AAP prin Hotărârea Guvernului din 27.02.2019. În temeiul acestei hotărâri, Academia a elaborat și a coordonat cu Cancelaria de Stat Planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, care, ulterior, a fost distribuit către autoritățile publice centrale și cele locale. De asemenea, DDP a plasat Planul menționat pe pagina WEB a AAP și l-a distribuit prin posta electronică către toate autoritățile publice.

Cursurile s-au desfășurat în baza a 13 programe, în strictă conformitate cu tematica stabilită prin Hotărârea de Guvern: integrarea profesională în funcția publică; etică și integritate; dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu; leadership în administrația publică; elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative; elaborarea și evaluarea politicilor publice;

managementul schimbării; managementul conflictelor; gestionarea eficientă a stresului; managementul serviciilor publice; achiziții publice; organizarea activității secretarului consiliului local; utilizarea noilor tehnologii informaționale în administrația publică.

În perioada de referință, AAP a desfășurat 33 de cursuri de dezvoltare profesională a personalului în cadrul cărora au fost instruiți 787 de funcționari, inclusiv 594 de persoane din autoritățile administrației publice centrale și 193 de persoane din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul I și de nivelul al II-lea.

Activitățile de instruire au fost realizate de către cadrele didactice ale AAP, precum și de către funcționari cu experiență relevantă în domeniu din cadrul autorităților publice, înscriși în baza de date a formatorilor DDP. Lecțiile au avut un caracter practic, aplicativ și, după cum au menționat participanții, util activității pe care o desfășoară. Formatorii au utilizat în

procesul de predare metode andragogice, fapt care a condus la eficientizarea procesului de dezvoltare profesională și a fost apreciat înalt de către participanți.

Participanții au apreciat, de asemenea, prezentarea setului de materiale oferit în format electronic, dar, în același timp, au menționat că ar fi fost util dacă toate materialele erau prezentate și pe suport de hârtie.

În ultimii ani, multe activități îndreptate spre reformarea, consolidarea și fortificarea eficienței în administrația publică sunt sprijinite de partenerii externi ai Republicii Moldova (Guvernul Germaniei, Guvernul României, Guvernul Suediei, alte instituții internaționale și asociații de experți).

Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei, deja de șapte ani este un bun partener al Academiei în consolidarea capacităților autorităților publice locale.

În semestrul I Academia a organizat și desfășurat 8 cursuri de dezvoltare profesională în colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei în baza

(Continuare în pag. 7)

(Sfârșit. Început în pag. 6)

a patru programe: Managementul proprietății publice; Managementul și elaborarea proiectelor/programelor, Achiziții publice. Gestionarea conflictului de interese în procesul de achiziții publice, în cadrul cărora și-au dezvoltat competențele 186 de funcționari din autoritățile publice.

Toate cursurile s-au desfășurat în baza materialelor de instruire elaborate în anii 2012-2018, având suportul metodologic al experților GLZ.

La începutul anului cu-

rent, Academia a semnat Memorandumul de constituire a consorțiului între Academia de Administrare Publică, Consiliul Executiv al UTA Găgăuzia, Adunarea Populară a Găgăuziei, Agenția de Dezvoltare Regională și Universitatea de stat din Comrat, privind desfășurarea activităților de instruire a funcționarilor publici din Găgăuzia. Astfel, în baza acestui Memorandum, Academia a desfășurat trei cursuri de instruire pentru 45 de funcționari din autoritățile publice din UTAG – cursul de formare a formatorilor Managementul activităților de instruire, cursurile Plani-

ficare strategică integrată, Marketing local și regional. Activitățile s-au desfășurat cu suportul Proiectului Uniunii Europene „Integrarea UTAG în cadrul național de dezvoltare regională a Republicii Moldova”.

Începând cu anul 2018, Academia de Administrare Publică implementează Sistemul de asigurare a calității serviciilor de instruire, conform Standardului Internațional ISO 29990:2010 „Servicii de învățare pentru educația non - formală și formare profesională - Cerințe de bază pentru furnizorii de servicii”. Astfel, toate activitățile de dez-

voltare profesională au fost desfășurate în conformitate cu procedurile documentate de sistem și de proces, aprobate de către Senatul Academiei și Consiliul Calității. Asigurarea continuității implementării SMC, dar și conformitatea cu cerințele Standardului 29990:2010 a fost confirmată de misiunea auditului de supraveghere care s-a desfășurat pe data de 05 iunie 2019, desfășurată de Compania TÜV Thüringen Germania.

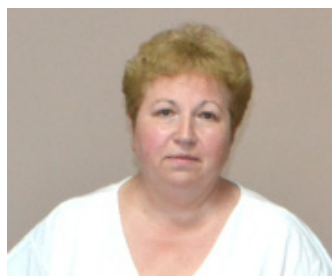
Activitățile de dezvoltare profesională a personalului vor continua în semestrul al doilea, începând cu luna septembrie.

Cercetarea științifică – componentă importantă în activitatea Academiei

Activitatea științifică a fost și rămâne una dintre atribuțiile de bază ale Academiei de Administrare Publică. În semestrul I al anului 2019, activitatea de cercetare științifică în cadrul Academiei s-a desfășurat conform direcțiilor de cercetare: Administrare publică și Management public, în cadrul a 2 laboratoare științifice, de pe lângă catedrele de specialitate, având 4 teme de cercetare.

În această perioadă, activitatea de cercetare a fost realizată în cadrul laboratoarelor științifice de către personalul didactic cu experiență, conducătorii de doctorat, cadrele tinere didactice și de cercetare, doctoranzi și masteranzi. Planul instituțional de cercetare științifică a fost elaborat de către Direcția știință și doctorat, în baza strategiei Academiei cu privire la activitatea de cercetare, conform temelor prioritare din programele naționale și cele internaționale, prin integrarea planurilor anuale ale unităților de cercetare - laboratoarele științifice/catedrele. Evaluarea s-a realizat individual, în cadrul laboratorului/catedrei, departamentului. La nivelul Academiei, evaluarea și aprobarea activității de cercetare se realizează de către Senat.

Valorificarea activității științifice în semestrul I al anului 2019, s-a realizat prin publicarea rezultatelor în 51 de lucrări științifice și meto-

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar,
șef Direcție știință și
doctorat

dico-didactice. Colaboratorii au participat la 8 conferințe și 2 mese rotunde, 3 tainiguri și 2 workshopuri științifice din țară, la 4 conferințe și o masă rotundă în străinătate. Membrii catedrelor/laboratoarelor au contribuit la organizarea a 2 conferințe internaționale, a unei mese rotunde și 2 prelegeri publice.

În această perioadă, cadrele didactice ale Academiei au beneficiat de mobilitate academică în cadrul proiectelor internaționale, efectuând stagii după hotare. Profesorii, doctoranzii, masteranzii AAP, au participat la conferințe, simpozioane și alte manifestări științifice, inclusiv manifestări științifice internaționale, organizate în România, Cehia, Ucraina, Georgia. Pentru valorificarea propriilor cercetări, cu contribuția

catedrelor și a altor subdiviziuni ale AAP, au fost organizate manifestări științifice cu participare internațională. Direcția știință și doctorat a asigurat popularizarea manifestărilor, sprijinind organizarea și desfășurarea acestora. Printre manifestațiile mai importante putem menționa: Conferința științifico-practică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice” (1 martie 2019); Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice” (17 mai 2019); masa rotundă cu genericul „Practica Uniunii Europene privind disparitățile interregionale în managementul dezvoltării regionale a Republicii Moldova” (22 martie 2019).

În primul semestru al anului 2019, activitatea de cercetare științifică și inovațională, realizată în cadrul AAP, s-a axat pe realizarea a 2 proiecte științifice: „Modernization of academic library services in Moldova” (2016-2019), având scopul modernizarea serviciilor bibliotecilor din învățământul superior prin instruire în cadrul atelierelor de lucru și școlilor de vară, și „Educational for Drone (eDrone)”, implementat în cadrul Programului Erasmus+ „Consolidarea capacităților

în domeniul învățământului superior” (2016-2019).

O componentă a activității Academiei de Administrare Publică o constituie organizarea pregătirii cadrelor științifice de înaltă calificare prin studii de doctorat. În cadrul Academiei activează Școala Doctorală în Științe Administrative pentru desfășurarea studiilor de doctorat la specialitățile: 563.01. *Teoria, metodologia administrației publice*; 563.02. *Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice*. În cadrul programului de studii avansate, în conformitate cu Planul de învățământ, au fost predate 4 discipline. La finisarea predării cursurilor planificate au fost organizate examene de doctorat. În luna iunie 2019, a avut loc susținerea publică a referatelor științifice, au fost prezentate rapoartele trimestriale. Pe parcursul semestrului I al anului, doctoranzii au publicat 44 de articole științifice. Dintre ele - 38 de comunicări științifice la conferințe științifico-practice internaționale în țară, 3 comunicări la conferințe științifico-practice în străinătate, 3 articole în reviste naționale.

În prezent, la școala doctorală își fac studiile 29 doctoranzi sub îndrumarea a 12 conducători de doctorat.

Transparența decizională – pilonul bunei guvernări

În numărul precedent al ziarului a fost plasată o informație despre întâlnirea conducătorilor de doctorat și doctoranzilor absolvenți, în cadrul căreia a fost analizat mersul pregătirilor pentru susținerea finală, în toamnă, a tezelor de doctorat, înaintate recomandări de îmbunătățire a calității lucrărilor de cercetare. Printre doctoranzii absolvenți se numără și **Diana CHI-RIAC, consultant principal în Direcția administrație publică a Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova**, care a intrat pe la redacție pentru ași expune opiniile referitor la studiile de doctorat de la Academia de Administrare Publică.

De specialitate sunt jurist, am studiat dreptul penal la Facultatea de drept a Universității de Stat din Moldova, pe care am absolvit-o în 2005. Apoi am urmat masteratul la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”.

În anul 2006, am participat la un concurs la Biroul Relații Interetnice, unde mi-am început activitatea în serviciu public (specialist coordonator), o funcție care necesită cunoștințe specifice acestui domeniu și pe care mi le-am completat la cursurile de dezvoltare profesională în calitate de funcționar public debutant de la Academia de Administrare Publică.

Aici am avut parte nu doar de studii de calitate și profesioniști, cu modele moderne de instruire, dar și de profesori care își îndeplinesc misiunea cu dăruire, punând accentul pe dezvoltarea capitalului uman pentru administrația publică.

Evident, nici nu-mi imagineam ca studiile doctorale să le fac într-o altă instituție decât la Academia de Administrare Publică, unica instituție de profil din țară ce oferă oportunități de cercetare profunde pe dimensiunea administrației publice, contribuind la îmbunătățirea actului de guvernare, în sine, și a procesului decizional, în ansamblu.

Tema tezei de doctor este „Implicațiile deciziei administrative în procesul de guvernare din Republica Moldova”. Interesul pentru acest subiect a fost determinat de problematica autorităților administrației publice locale și centrale de a ajunge la un consens politic și administrativ și impedimentele de a fi generate acte calitative în procesul de guvernare.

Prin urmare, analiza actului de guvernare reprezintă o problemă de maximă actualitate. Voi remarca, în acest sens, necesitatea ajustării capacităților profesionale de planificare și luare a deciziilor, de cunoaștere a gradului de impact al deciziei administrative asupra procesului decizional în conformitate cu regulile și normele existente în democrațiile dezvoltate. Considerațiunile vectorului european al Republicii Moldova, referința statului de a avea un proces de guvernare eficient ne conduc la convingerea că, în

co-metodologice valabile și viabile la scara întregului sistem administrativ, într-un proces de guvernare democratizat, axat pe mai multe dimensiuni, inclusiv fundamentarea teoretică a principiilor „bunei guvernări” și a actului de guvernare.

Astfel, tema tezei mele de doctorat este una de actualitate, dar și de o complexitate sub diferite aspecte. Corpul profesoral (Școala doctorală și îndrumătorii) ne-au ghidat pe parcursul celor trei ani pentru ca noi, doctoranzii, prin intermediul tezelor să ne îndeplinim misiunea de a efectua analiza științifico-bibliografică a procesului decizional din perspectiva impactului asupra calității guvernării: analiza principiilor și metodologiei procesului decizional în Republica Moldova din perspectiva practicilor bunei guvernări; analiza interdependenței (relației) dintre procesul decizional și calitatea guvernării;

flectate în reformele curente.

Pe parcursul elaborării tezei de doctorat, al cercetărilor științifice un suport temeinic l-am avut din partea conducătorului tezei de doctorat, dna Angela Popovici, doctor, conferențiar universitar, care a știut să-mi cultive abilitățile de cercetător științific, mecanismele și metodele unei cercetări eficiente pe domeniul administrației publice. Cu certitudine, relația dintre conducător și doctorand este foarte importantă și permanentă și aș remarca faptul că am avut întâlniri și consultări destul de numeroase și eficiente, generând rezultate palpabile. De fapt, dna Popovici a fost cea care a cronometrat procesul de pregătire a lucrărilor și a ținut evidența strictă a etapelor și gradului de pregătire a tezei. Sub îndrumarea dumneaei, organizarea și disciplina au fost la ordinea zilei, ceea ce vor contribui

prezent, problema studierii factorului decizional administrativ în procesul de guvernare este de o actualitate incontestabilă.

Scopul rezidă în aprofundarea cunoașterii științifice a impactului deciziei administrative asupra procesului de guvernare și elaborarea unor recomandări teoreti-

studierea bunelor practici internaționale în domeniu; identificarea mecanismelor pentru eficientizarea procesului de guvernare prin intermediul unui proces decizional axat pe principii și valori democratice, de a identifica și cerceta problemele actuale și necesitățile administrației publice re-

capital la efectuarea ultimelor retușuri asupra temei cercetate pentru a-i reda calitatea unei lucrări cu adevărat științifice aplicative. Ceea ce va determina faptul că, odată cu susținerea tezei, îmi voi continua activitatea de cercetare în domeniul științific.

Ca o recapitulare a realizărilor multidimensionale ale Academiei de Administrare Publică în primul semestru al anului 2019 se înscriu și opiniile unor participanți de peste hotare la evenimentele științifice din cadrul Academiei pe care le prezentăm în continuare.

Descentralizarea – factor al dezvoltării durabile regionale

Cătălin Gabriel DONE,
masterand, Școala
Națională de Studii
Politice și Administrative,
București

Pentru mine este o deosebită plăcere să particip la forumurile de comunicări științifice, organizate de Academia de Administrare Publică, mai cu seamă că România poate furniza Republicii Moldova expertiza în ceea ce privește administrația publică, datorită practicii noastre europene și datorită bunelor practici pe care România, la

fel, ca Republica Moldova, a început să le implementeze odată cu aderarea noastră la Uniunea Europeană.

Am ascultat cu interes sesiunea plenară a conferinței tinerilor cercetători și m-a bucurat faptul că funcționarii publici, cercetători științifici au prezentat, din punctul lor de vedere, perspectivele de îmbunătățire a bunelor practici în domeniul administrației publice a Republicii Moldova, fiindcă întotdeauna este loc pentru mai bine. Republica

Moldova are un potențial de dezvoltare destul de apreciat, mai cu seamă, datorită semnării Acordului de Asociere la Uniunea Europeană.

Republica Moldova trebuie să respecte câteva principii de bază ale administrației publice, cel mai principal fiind decentralizarea. Fiindcă o administrație descentralizată ar conduce la dezvoltarea regională în Republica Moldova. În realitate, după

cum se poate observa, bugetul de stat este construit în dezacord cu acest principiu al descentralizării. Or, agenda publică nu oferă suficient suport consultării cetățeanului. Agenda publică trebuie să fie pentru cetățean, să lucreze pentru cetățean, ceea ce, actualmente, lasă încă de dorit.

Și, în acest context, mă bucur că Academia de Administrare Publică organizează întruniri cu cercetătorii și experții internaționali pentru că aceștia pot furniza Republicii Moldova expertiza calitativă, dar și cantitativă, de care are nevoie, fiindcă administrația publică centrală și locală are nevoie să evolueze spre practici demonstrative, spre programe europene. Și, în acest sens, eu cred și sunt convins că Republica Moldova constituie povestea de succes a Parteneriatului Estic, este singura țară care are perspective reale de aderare la Uniunea Europeană.

Dacă ar fi să ne referim la

modul în care administrația publică centrală și locală relaționează cu cetățenii, cred că ar fi benefic ca aceștia din urmă să fie consultați mai mult, ponderea lor în deciziile publice trebuie să conteze mult mai mult. Adică, administrațiile publice centrale și locale trebuie să lucreze pentru cetățeni, la fel ca și în România, trebuie să-i învățăm pe funcționarii publici că nu sunt ei stăpânii în societate. Ei trebuie să lucreze exclusiv pentru cetățeni, fiindcă sunt în serviciul cetățeanului. Cred că și în Republica Moldova, ca în România, funcționarul public depune un jurământ, acela de a lucra cu bună știință și bună-credință în favoarea cetățeanului. Principii, care sunt promovate de Academia de Administrare Publică, prin forumuri științifice și alte modalități, care pot fi consolidate prin cooperarea științifică dintre instituțiile noastre.

Tinerii cercetători pentru un serviciu public modern

Colaborarea dintre Institutul regional de administrare publică din Odesa și Academia de Administrare Publică a devenit o frumoașă tradiție, ce ne ajută să ne îmbogățim reciproc cunoștințele în domeniul științelor administrative. După cum s-a dovedit a fi Conferința științifică internațională „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice” din acest an. A trecut ceva timp de la desfășurarea lucrărilor conferinței, dar impresiile ne readuc mereu la acest for științific important. Conferințele tinerilor cercetători au devenit deja tradiționale la Academia de Administrare Publică din Chișinău și noi

participăm cu un deosebit entuziasm la aceste forumuri științifice, platforme de discuții, facem schimburi de idei, experiențe, practici inovative ceea ce ne oferă posibilitatea să avansăm în lumea științei, să contribuim tot mai efectiv la dezvoltarea și modernizarea serviciului public din țările noastre la standardele europene și internaționale. Or, susținerea tinerilor cercetători constituie o problemă foarte importantă pentru oricare societate democratică.

Eu, de exemplu, am prezentat un raport despre modelele de interacțiune dintre organele de administrare și societatea civilă din Ucraina, fiindcă tendința

Irina MATVEENKO,
candidat în științe
administrative,
Institutul regional de
administrare publică
din Odesa al Academiei
Naționale de Adminis-
trare Publică pe lângă
Președintele Ucrainei

contemporană a administrației necesită optimizarea instituirii unei interacțiuni eficiente între organele de administrare publică și societatea civilă. Dar, luate în ansamblu, rapoartele prezentate, discuțiile constructive ne-au îmbogățit cu mult cunoștințele în domeniu, pe care le transmitem mai departe aspiranților și doctoranzilor noștri, precum procedează și Academia de Administrare Publică, unica instituție de profil din Republica Moldova, căreia îi dorim noi realizări de valoare în promovarea științelor administrative și pregătirea cadrelor înalt calificate pentru un serviciu public modern al țării.

Workshop privind aplicarea dronelor civile

În perioada 12-15 iunie 2019, în cadrul consorțiului proiectului „Educational for Drone” (eDrone), s-a desfășurat un Workshop privind aplicarea dronelor civile.

Evenimentul a fost organizat de către Autoritatea Aeronautică Civilă, partener în cadrul proiectului, și a fost găzduit de Universitatea de Stat din Moldova, coordonator național al proiectului.

Din partea Academiei de Administrare Publică, la workshop au fost delegați membrii proiectului: cercetătorii în proiect Tatiana Sa-

gradul de implementare a proiectului, starea actuală și soluționarea problemelor posibile pentru implementarea acestuia.

Au fost examinate detaliate etapele de implementare a proiectelor în Armenia, Belarus, Georgia și Republica Moldova, aspectul financiar al activităților desfășurate de parteneri.

Participanții la întâlnire au vizitat Oficiul de educație pentru drone de la Universitatea de Stat din Moldova, creat în anul 2018, în cadrul proiectului și dotat cu echipamente moderne.

potențialilor utilizatori de drone din Republica Moldova, la identificarea abilităților și competențelor necesare pentru transferul de tehnologii și cunoștințe din domeniul dronelor, care sunt esențiale pentru

Moldova, Armenia, Georgia și Belarus în cadrul Oficiului de Educație pentru Drone, la prima ediție a cursurilor de recalificare profesională.

În conformitate cu planul de acțiuni al proiectului eDrone, începând cu 26 noiembrie 2018, în cadrul Oficiului de Educație pentru Drone s-au desfășurat cursurile de formare profesională continuă „Educație pentru drone”.

Au fost pregătite, deja, două promoții de cursanți care au ascultat ore în auditorii și online, au realizat practica instructivă și au susținut examenul final.

Cursurile, în conformitate cu obiectivele proiectului Erasmus+ eDrone, sunt destinate tuturor doritorilor de a utiliza dronele fără pilot.

Programa de învățământ este autorizată de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

vca, Tatiana Castrașan, Eugenia Cebotaru și subsemnata, manager de proiect.

La workshop au participat 17 instituții din patru state ale Uniunii Europene și patru țări postsovietice partener, inclusiv cinci instituții din Republica Moldova.

Programul evenimentului a inclus prezentări ale partenerilor din Italia, Georgia, Armenia și Belarus privind aplicarea vehiculelor aeriene fără pilot, tendințele tehnologice, abordările și cerințele noi și inovatoare pentru instruirea specialiștilor în domeniul tehnologiei fără pilot.

Coordonatorii naționali ai proiectului, reprezentanți ai Universității de Stat din Moldova, au prezentat raportul privind experiența partenerilor moldoveni în dezvoltarea cursurilor CIA.

În cadrul reuniunii au fost discutate aspecte legate de

Participanții la Workshop au făcut cunoștință cu modelele de drone expuse, s-au familiarizat cu suportul de curs elaborate și care conține disciplinele predate de formatorii din instituțiile partener, inclusiv cursurile de recalificare în cadrul Oficiului.

În urma acestor cursuri de instruire și prin diploma acordată, cursanților li se oferă dreptul de activitate profesională la specialitatea Educație pentru Drone.

Amintim, că obiectivul principal al proiectului este de a oferi universităților din țările-partener instrumente eficiente de transfer tehnologic prin crearea și dotarea unor laboratoare performante – Oficii de Educație pentru Drone (OED), inclusiv prin transferul acestor cunoștințe la profesioniștii certificați din fiecare țară-parteneră, contribuind substanțial la definitivarea necesităților

dezvoltarea de aplicații civile ale dronelor în țările-partener, implicate în acest proiect.

Partenerii europeni, implicați în proiect, au participat în calitate de

experți pentru a transfera know-how-ul și expertiza deținută de ei pentru realizarea obiectivelor proiectului Erasmus+ eDrone prin formarea formatorilor certificați din Republica

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar,
manager de
proiect eDrone

„Ca să ne dezvoltăm în stil european trebuie să învățăm mereu - și teoretic, și practic”,

este de părere Tudor HANTEA, primar al satului Coștangalia, raionul Cantemir. Întru reali-

zarea acestui crez al său, dumnealui aplică creativ practicile avansate ale colegilor din țară, dar și din România, precum și își îmbogățește cunoștințele la cursurile de dezvoltare profesională de la Academia de Administrare Publică. După cum a beneficiat de oportunitatea participării la Forumul de Cooperare Transfrontalieră Republica Moldova – România, desfășurat, recent, la Iași. La această temă primarul ne-a acordat un interviu.

CORRESPONDENTUL: Cum ați ajuns să participați la Forumul de la Iași?

Tudor HANTEA: Asociația primarilor din raionul Cantemir are un Acord de cooperare cu filiala din Iași a Asociației Comunelor din România. Este a treia vizită a noastră în județul Iași. Am fost iară într-o vizită la primăria comunei Oțeleni. Acest lucru a devenit posibil datorită dlui Alexei Busuioc, președintele Asociației primarilor din Cantemir, care a reușit să stabilească bune relații de cooperare cu Benoni Moruzi, președintele filialei din Iași ACoR. La forum am fost opt primari, ne-au însoțit și contabilii. Am vrut să vadă și acești angajați că colegii noștri din România sunt deschiși să ne ajute.

La Iași am avut întâlniri foarte interesante. Ne-am bucurat de o primire călduroasă, am discutat diverse teme, chiar și în particular, cu mai mulți primari. Am abordat problemele cu care ne confruntăm noi, dar am vorbit și despre realizările lor. Primarul din Bălțați, Iași, pe care l-am vizitat și cu altă ocazie, a început acum un proiect ce presupune asfaltarea a 6 km de drum. Noi ne-am dori măcar un kilometru să reușim să reparăm așa cum se cuvine. Știți că la sate e o problemă privind asfaltarea drumurilor. Cel mai des le facem în variantă albă, nu se ajunge la asfaltare pentru că nu avem canalizare și apă. Punem pietriș ca să putem circula. Dacă am avea și noi finanțe ne-am dezvolta și noi mult mai ușor, dar în condițiile care

sunt este destul de complicat.

Avem ce învăța de la colegii noștri de peste Prut și ne bucurăm că ei sunt dispuși să ne ajute. Eram în drum spre casă, când ne-au telefonat și ne-au solicitat să le transmitem prin e-mail niște idei de proiecte locale, unde să redăm necesitățile cele mai stringente care există în satele noastre. La Iași s-a convenit că valoarea acestor proiecte trebuie să fie până la cinci mii de euro.

Cor.: Despre ce fel de proiecte este vorba?

T. H.: Am făcut trei dezechete de cheltuieli privind necesitatea extinderii iluminatului stradal, am construit un parc de agrement pentru copii și avem nevoie de vreo 300 de metri pătrați de pavaj. Cinci mii de euro sunt de mare ajutor pentru o primărie mică. Vom fi încântați să reușim realizarea unui proiect cu ajutorul fraților noștri.

Prin participarea la forumul respectiv de la Iași se deschide o nouă etapă în colaborarea noastră transfrontalieră cu bune perspective de aprofundare a acestor relații

frățești. Fiindcă vin alegerile locale din acest an și ne pregătim pentru al doilea mandat. Planuri avem de amployare. Visez ca toate drumurile să fie asfaltate, să fie accesibile iarna și vara, atunci când plouă. Îmi doresc și canalizare în sat, dar e un proiect foarte costisitor, este nevoie de milioane de lei. Și în realizarea acestor planuri mizăm și pe susținerea din partea colegilor noștri din jud. Iași, care urmează să ne viziteze și împreună să analizăm situația să vedem cum procedăm mai departe.

Eu aș accentua aici, îndeosebi, oportunitățile oferite de Academia de Administrare Publică. Am fost mai înainte la cursuri de dezvoltare profesională, având cu tematică scrierea proiectelor, ceea ce m-a ajutat foarte mult în practică, fiind implementate unele proiecte sociale în satul nostru. Dar aș menționa că la aceste cursuri, pe lângă cunoștințele teoretice, întâlnindu-ne cu mai mulți primari, discutăm,

facem schimb de opinii, de experiență, cum e mai bine de realizat cele planificate. Așa că Academia este pentru noi o școală continuă de perfecționare a noastră ca funcționari publici. Și eu, personal, îmi doresc să am posibilitatea să mai vin pe la cursuri la Academie, că întotdeauna plec de acolo cu noi cunoștințe teoretice, dar și practice, ceea ce ne ajută să dezvoltăm localitățile noastre, să le modernizăm, în stil european, așa spune, că spre aceasta tindem. Fiindcă avem o bună conlucrare cu oamenii din sat care, în mare parte, nu pleacă peste hotare, rămân acasă unde inițiază afaceri, îndeosebi, în agricultură, în sfera comercială și a servirii. Așa că împreună cu întreaga comunitate, cu susținere financiară și logistică din partea colegilor de peste Prut, a altor parteneri, vom face ca cele trasate să devină realitate.

Interviu realizat de Ion AXENTI

Unitatea de implementare a Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile, aflată în subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, scopul căreia constă în asigurarea îndeplinirii eficiente a obligațiilor Republicii Moldova asumate în temeiul Acordului-cadru de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului European întru realizarea Proiectului, a oferit și pentru Consiliul raional Cimișlia posibilități de a construi locuințe sociale pentru familiile din categoria păturilor social-vulnerabile din localitate. Astfel, încheind un Acord de colaborare cu UIP, administrația raionului Cimișlia a decis, ca în cadrul acestui proiect, să efectueze replanificarea unui cămin al școlii profesionale din localitate într-un bloc locativ cu 49 de apartamente.

Lucrările de proiectare au demarat în 2017, iar în 2018 s-au desfășurat procedurile de achiziție. Costul lucrărilor de reconstrucție constituie 13769,9 mii lei.

La prima etapă au fost schimbate și instalate ferestre

noi din termopan, conectarea la rețeaua de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare. În prezent, decurg lucrările de reconstrucție a acoperișului clădirii, lucrări de zidărie și tencuială internă. Darea în exploatare a blocului de locuit este planificată până la sfârșitul acestui an.

Familiiile socialmente vulnerabile, care vor beneficia de locuințele sociale, vor fi selectate după anumite criterii de o comisie specială, care va include reprezentanți ai Direcției asistență socială, juriști, alți funcționari publici.

Pe viitor, vor fi studiate posibilitățile de construcție a locuințelor sociale pentru alte familii nevoiașe din Cimișlia, de asemenea, cu susținerea Unității de implementare a Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile.

Gheorghe NETEDU,
vicepreședinte al CR
Cimișlia

Locuințe sociale la Cimișlia

Locuințe sociale

faza II

2014 - 2019

484 construite

193 urmează
a fi finalizate

Notă. Peste 480 de locuințe sociale au fost construite, în ultimii cinci ani, în Republica Moldova, în cadrul unui proiect inițiat de Guvern cu suportul Băncii de Dezvoltare a Consiliului European (BDCE), iar până la finele anului curent vor fi finalizate alte 193 de apartamente sociale.

Beneficiari sunt circa 1700 de cetățeni din familii cu mulți copii, persoane cu nevoi speciale, dar și angajați din sectorul bugetar, care dispuneau de surse insuficiente pentru a-și achiziționa o locuință.

Apartamentele sociale au fost construite în cadrul Fazei II a proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile din Republica Moldova, susținut financiar de BDCE, care oferă țării noastre un împrumut total de circa 13,4 mln. euro, pe o perioadă de până la 20 ani de la data debursării, inclusiv 5 ani perioadă de grație, iar obiectivul este de a îmbunătăți și de a crește fondul de locuințe pentru familiile social-vulnerabile, dar și cu venituri mici din țara noastră.

La Cojușna a fost inaugurat un post de salvatori și pompieri

Un nou post de salvatori și pompieri voluntari a fost inaugurat în localitatea Cojușna a raionului Strășeni.

Stația a fost deschisă de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) al MAI în colaborare cu autoritățile publice locale, dar și cu suportul pompierilor voluntari din Austria.

Acesta va oferi siguranța pentru mai mult de 7000 mii de localnici din localitatea Cojușna.

La ceremonia oficială de deschidere a postului au participat reprezentanții IGSU, dar și ai autorităților publice locale.

În cadrul postului vor activa 16 pompieri volun-

tari civili. Instruirea acestora a fost efectuată de către pompierii voluntari din Austria, iar specialiștii IGSU vor acorda și pe viitor asistență metodică și practică pompierilor noi, pentru ca aceștia să poată interveni la cel mai înalt nivel.

Mai mult, IGSU în colaborare cu pompierii voluntari din Austria au oferit salvatorilor, care vor activa în cadrul unității, echipamentul necesar, dar și o autospecială de tip „Mercedes”. Acesta este al treisprezecelea post de salvatori pompieri voluntari deschis în Republica Moldova cu implicarea administrației publice locale.

Pompierii voluntari din Austria au donat, recent, alte 7 unități de tehnică colegilor din Republica Moldova. IGSU a beneficiat de cinci

autospeciale de intervenție cu module diferite, cum ar fi la pomparea apei, deblocare, lucrări la înălțime, transportarea persoanelor, dar și autovehicul de stat major.

Alte două autospeciale de stingere a incendiilor au fost oferite autorităților publice locale din Sărata Vechie, raionul Fălești, și localitatea Bobeica din Hâncești, unde sunt posturi voluntare de salvatori.

Potrivit proiectului inițiat de pompierii voluntari austrieci și susținut de autoritățile din țara noastră, în Republica Moldova au ajuns pe parcursul a șapte ani 45 de unități de tehnică specială prevăzută pentru situații de urgență.

Ion VLADIMIR

„Bugetul public este bugetul cetățenilor”. Aceasta este opinia celor peste 50 de aleși locali, funcționari publici și reprezentanți ai societății civile din regiunea de Nord a țării, care s-au întâlnit, recent, la seminarul de instruire **„Administrații publice eficiente cu bugete transparente”**, care avut loc în municipiul Bălți. Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Bugete fără secrete”, realizat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” și de Corpul de Voluntariat pentru Servicii Financiare (FSVC) în cadrul Programului de Transparență Buzetară în Republica Moldova, implementat cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

În deschiderea seminarului de instruire s-a menționat că o guvernare deschisă schimbă modul în care trăim, ca cetățeni, dar și modul în care autoritățile guvernează și oferă soluții pentru comunitate. În acest sens, cetățenii oricărei localități trebuie să fie informați de modul cum se formează și cum se execută bugetul public, deoarece anume ei sunt cei care participă la acumularea mijloacelor financiare în buget prin achitarea impozitelor și taxelor locale. Înainte de toate, un cetățean informat este un cetățean puternic.

„Transparența trebuie să persiste atât în procesul decizional, cât și în mod special, la toate etapele procesului bugetar. Acest lucru va spori încrederea cetățenilor în administrație, va monitoriza cheltuirea banilor publici și, ca rezultat, va fi diminuat fenomenul corupției și vom atrage noi investiții”, a declarat viceprimarul municipiului Bălți, Ghenadie Șmulschi.

În cadrul seminarului, economistă Lilia Rotaru-Dragomir le-a explicat celor prezenți în ce constă procesul bugetar și care sunt modalitățile de gestionare

eficientă a acestuia la nivel local, menționând următoarele: „Banii publici sunt banii cetățenilor. Cetățenii sunt actorii principali la formarea veniturilor, iar bugetele sunt planificate, executate și raportate luând în considerare necesitățile cetățenilor”.

Expertul Diana Enachi a relatat despre importanța respectării principiilor de transparență pentru o administrație eficientă: „Cetățenii vor veni cu inițiative pentru dezvoltarea localității atunci când vor fi informați corect de către autorități și vocea lor va fi luată în considerare. Iar odată câștigată încrederea în autoritatea publică, cetățenii vor fi responsabili în ceea ce privește achitarea impozitelor și autoritățile vor avea doar de câștigat”.

La rândul lor, participanții la sesiunea de instruire au apreciat exemplele de bune practici și instrumentele de asigurare a transparenței la nivel local, prezentate de experți, și și-au exprimat opinia referitor la situația actuală în ce privește respectarea unei guvernări deschise și responsabile.

„Reprezentanții societății civile și cetățenii trebuie

implicați în procesul de luare a deciziilor. Ei sunt barometrul cel mai apropiat de realitate și care poate aprecia necesitățile reale ale comunității. E regretabil însă faptul că, deseori, se organizează tot felul de grupuri de lucru în cadrul cărora nu este inclus niciun reprezentant al societății civile”, consideră Diana Grosu, președintele AO „Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI”.

Iar Vitalie Cimpoeș de la Asociația Obștească „Cutezătorul” din Fălești a fost interesat de metodele de implicare a cetățenilor în procesul bugetar și cel de luare a deciziilor și a afirmat că cetățenii trebuie să participe mai activ la etapa de planificare și monitorizare a bugetului. Potrivit lui, seminarul de instruire îi va motiva pe funcționarii publici să-și exercite atribuțiile de serviciu mai competent și profesionist.

De remarcat, în context, că municipiul Bălți este cea mai transparentă localitate din țară, cu un indice de transparență de 82 de puncte din 100 și o clasă de A+, potrivit clasamentului de transparență a IDIS „Viitorul”. Astfel, primăria municipiului

consecutivi. Cu toate acestea, autoritatea publică din Bălți mai are încă de lucru la publicarea rectificărilor la buget și a rapoartelor cu privire la executarea bugetelor anuale.

Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) creează parteneriate pentru promovarea unor societăți democratice odată cu sporirea securității și prosperității acestora. Având la bază un parteneriat de succes de peste 20 de ani cu cetățenii Republicii Moldova, USAID oferă asistență la consolidarea guvernării democratice și creșterii economice a țării. Începând cu 1992, SUA a investit în Republica Moldova peste 1 miliard de dolari prin intermediul programelor de asistență ale guvernului american.

Misiunea FSVC este de a contribui la crearea unor sectoare financiare robuste care să sprijine economii de piață sănătoase în țările în curs de dezvoltare și emergente. Ca entitate non-profit, bazată pe parteneriat public-privat, FSVC desfășoară, la cererea beneficiarilor, misiuni practice de asistență tehnică și instruire prin in-

Bălți ocupă prima poziție și la capitolul participare în procesul decizional, cu 79%. În ce privește transparența bugetară, municipiul Bălți ocupă cea de-a opta poziție la acest criteriu. Respectiv, proiectele de buget sunt supuse consultărilor publice, iar pe pagina web a primăriei municipiului Bălți au fost disponibile bugetele pentru, cel puțin, ultimii trei ani

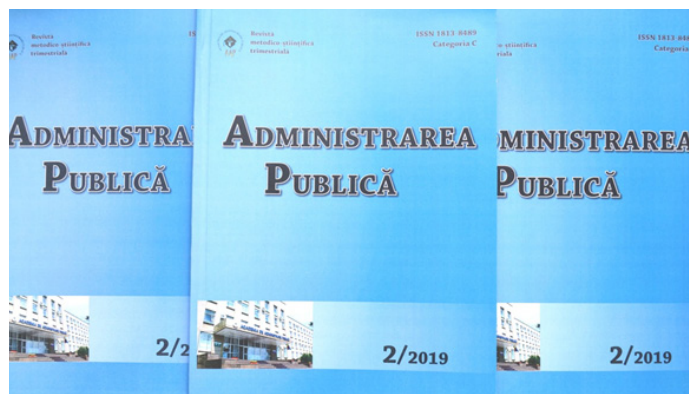
termeniul unor profesioniști de top specializați în servicii financiare care activează ca voluntari neremunerați, ori în cazuri specifice, drept consultanți dedicați, pentru a asigura oferirea unei asistențe obiective și la cele mai înalte standarde.

Ana-Maria VEVERIȚĂ,
specialist comunicare,
IDIS Viitorul

A apărut nr. 2 al revistei „Administrarea Publică”

A văzut lumina tiparului numărul 2 (102), (aprilie-iunie 2019) al revistei metodico-științifice trimestriale „Administrarea Publică”.

La rubrica „**Administrarea publică: teorie și practică**” este inserat articolul „*Structura interesului public în condițiile societății în schimbare*”, semnat de Victor SACA, doctor habilitat, profesor universitar la Universitatea de Stat din Moldova. În articol este examinată structura interesului public în corelație cu problematica societății în schimbare spre democrație. Autorul pune în valoare următoarele componente principale ale structurii: actorul (agentul) ca purtător de interes public; poziția socială a actorului, axată pe anumite necesități și avantaje publice; gradul de conștientizare de către actor a poziției sociale; scopurile, obiectivele și comportamentele publice. Aceste componente se află într-o legătură organică și determină caracterul transformărilor sociale în societatea în tranziție spre democrație. Totodată, în articol este elucidat specifi-

ministrare Publică, dezvoltă conceptul de sistem administrativ public și componentele sale, componentele sistemului social, concluzionând că sistemul administrativ trebuie conceput ca parte integrantă a sistemului social.

Un alt articol – „*Probleme ale gestiunii performanței funcționarilor publici*” este semnat de Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, și Corneliu POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, consilier în domeniul educației, culturii și cercetării al Președintelui Republicii Moldova. Autorii examinează aspectele esențiale ce țin de gestiunea performanței funcționarilor

depind de importanța acordată potențialului uman, calității serviciilor oferite cetățenilor.

Un model de îmbinare a teoriei și practicii este articolul „*Bune practici de creare și promovare a imaginii autorităților administrației publice locale în comuna Șolcani, raionul Soroca*”, semnat de Violeta TINCUI, doctor în științe administrative, lector superior universitar, Academia de Administrare Publică, și Lucia EFTODII, master în științe politice, secretar al consiliului din localitatea respectivă.

Compartimentul „**Societatea civilă și statul de drept**” conține două articole – „*Reglementări privind dreptul salariatului la contestarea sancțiunilor disciplinare*”, autori Nicolae ROMANDAȘ, doctor în drept, profesor universitar, Academia de Administrare Publică, și Eduard GURIN, doctorand la Universitatea de Stat din Moldova, „*Principiul autonomiei locale: aspecte teoretice*”, semnat de Natalia CHIPER, doctor în drept, Academia de Administrare Publică.

Cunoscuta cercetătoare Tatiana MANOLE, doctor habilitat, profesor universitar, este autoarea articolului „*Finanțarea învățământului public – o strategie prioritară și sustenabilă a Guvernului Republicii Moldova*”, inserat la compartimentul „Economie și finanțe publice”. La aceeași rubrică Natalija

PIROHENKO și Tatiana FOLHINA, cercetătoare la Institutului Regional de Administrare Publică din Odessa al Academiei Naționale de Administrare Publică de pe lângă Președintele Ucrainei, semnează articolul în limba engleză „*Analiza experienței internaționale în domeniul economisirii energiei în domeniul serviciilor comunale*”.

Rubrica „**Relații internaționale și integrare europeană**” este susținută prin articolul „*Aspecte generale prin profilul migrațional al migranților din Republica Moldova în Statele Unite ale Americii*”, în care autoarea Rodica RUSU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, analizează fluxul emigrațional din Republica Moldova spre SUA în baza datelor statistice oferite de instituțiile specializate. Potrivit autoarei, „Asociațiile comunităților de moldoveni aflați în SUA constituie un potențial important pentru dezvoltarea Republicii Moldova, aceștia posedă un nivel de cunoștințe și abilități care ar putea fi implementate cu succes în țara de origine”.

„**Tribuna tânărilor cercetători**” găzduiește 6 articole ale doctoranzilor de la Academia de Administrare Publică, dar și de la alte instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare.

Numărul revistei se încheie cu recenzia doctorului habilitat, profesorului universitar Alexandru ROMAN la lucrarea „*La Sângerei ne regăsim*”, scrisă de Ion MOLDOVANU, doctor habilitat în medicină, profesor universitar, șef al Catedrei neurologie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

Sergiu CONDREA

cul legăturii dintre interesul public și transformările sociale în condițiile Republicii Moldova.

În articolul „*Sistemul administrativ – componentă a mediului social*” Silvia DULSCHII, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, Academia de Ad-

ministrare Publică, făcând referire la practicile internaționale în domeniu. Semnatarii materialului susțin că introducerea de noi tehnici de management, adaptarea administrației publice la noile cerințe de bună guvernare, productivitatea, competitivitatea, performanța

Comunicarea instituțională și externă a administrației publice

Continuăm prezentarea în acest număr de ziar a instrumentelor și canalelor de comunicare în administrația publică locală în baza **Ghidului practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local”**.

Revistele de presă reprezintă fotocopii ale articolelor ce menționează administrația publică, care pot fi distribuite membrilor instituției și partenerilor.

Obiectele promoționale: pixuri, tricouri, calendare etc. Acest instrument al comunicării contribuie și la promovarea imaginii autorității publice.

Cărțile de vizită ale angajaților sunt și ele un instrument de comunicare prin intermediul cărora se fac publice coordonatele angajaților organizației și, totodată, se pot stabili relații cu alte organizații.

O altă categorie de instrumente aplicate de organizații în procesul de comunicare sunt materialele audiovizuale. Aceste articole joacă un rol important în timpul unei conferințe sau al unui seminar.

Materialele audiovizuale folosite de cele mai multe ori sunt:

Slide-uri electronice sau tipărite (de exemplu, în PowerPoint). Vorbitorul folosește suportul vizual pentru a-și ilustra prezentarea, mai ales dacă subiectul este complex.

Bannere. Instituțiile publice, de regulă, dispun de câteva bannere cu numele și logo-ul/emblema ei. Bannerele se instalează într-o sală de conferințe în doar câteva secunde. Ele identifică organizatorul unui eveniment nu numai pentru participanți, ci și în ziare sau la televiziune, dacă la eveniment este prezentă și presa.

În zilele noastre, când informatizarea a atins cote maxime, comunicarea electronică a devenit un instrument eficient. Fără îndoială, majoritatea instituțiilor publice dispun de site internet, intranet.

Din categoria instrumentelor de comunicare electronică menționăm:

Site internet, care include, pentru informații, numele și funcțiile angajaților și ale cadrelor de conducere, informații la zi despre evenimentele viitoare, copii ale comunicatelor de presă, pozițiile luate în probleme politice etc.

Intranet - site de Internet pentru uzul exclusiv al angajaților și al cadrelor de conducere. Vizitatorii au nevoie de o parolă pentru a-l accesa. Intranetul conține informații specifice privind condițiile și situațiile de muncă.

Panoul cu mesaje electronice - site-ul de Internet, un spațiu în care angajații pot face schimb de informații, pot pune întrebări, pot împărtăși experiențe similare sau se pot ajuta reciproc, chiar dacă se află la distanță unii față de alții.

Comunicarea online în timp real - o opțiune care nu este disponibilă în toate țările, dar care poate economisi costurile de deplasare.

Canalele social-media. Odată cu apariția canalelor de social-media, mesajele transmise de către orice organizație pot ajunge la un număr maxim de persoane, mult mai rapid și fără implicarea unor resurse financiare semnificative. Aceste canale au ca principală calitate comunicarea bidirecțională, astfel că orice utilizator are posibilitatea să își exprime părerea referitor la mesajul transmis de către organizație.

*Transparența paginii web, ca parte componentă a transparenței, în ansamblu, a activității autorităților publice locale constituie un indicator relevant al comunicării deschise și eficiente cu cetățenii, cu comunitățile, care să fie la curent cu procesul de luare a deciziilor și să intervină în caz de necesitate. Gradul de transparență a autorităților publice locale este monitorizat permanent de Asociația Promo-Lex. O ultimă informație din acest domeniu ne-a prezentat pentru ziar **Daniela ANGHELUȚA, expert Promo-***

Transparența paginilor web

Autoritățile locale prezintă o verigă importantă a procesului decizional național, fiind mai aproape de cetățeni și cunoscându-le mai bine necesitățile. Transparența procesului decizional la nivel local și accesul la informație cu caracter oficial este un aspect necesar în asigurarea eficienței procesului de elaborare a deciziilor, a legalității și legitimității autorităților implicate. Atenția acordată în mod specific autorităților de nivelul administrativ II și UTAG rezultă din abordarea insuficientă a transparenței activității acestora în cadrul sistemului administrației publice din Republica Moldova.

Monitorizarea civică a activității autorităților

administrației publice este necesară și benefică în virtutea misiunii generale de îmbunătățire a calității proceselor administrative decizionale și responsabilizarea actorilor implicați. În acest sens, în elaborarea rapoartelor de

monitorizare a transparenței activității APL de nivelul II și UTAG s-a ținut cont și de experiența altor asociații obștești în domeniul monitorizării proceselor decizionale din cadrul administrației publice din Republica Moldova.

Asociația Promo-LEX, a prezentat cel de-al 4-lea raport cu privire la transparența activității administrației publice locale de nivelul II. Astfel, ceea ce ține de transparența paginilor WEB, cele mai bune rezultate au fost înregistrate de primăriile Strășeni, Râșcani, Bălți și Criuleni.

În ceea ce privește transparența achizițiilor publice, publicate pe paginile WEB, cel mai ridicat nivel al transparenței este înregistrat la Bălți, Orhei și Cahul. De cealaltă parte, mai puțin transparente la acest capitol se enumeră Ocnița, Cimișlia, Cantemir, Dondușeni.

Potrivit rapoartelor, dintre cele 35 autorități locale, 28 au publicat bugetul pe

pagina WEB. În toate aceste activități ale asociației ne-am condus de principiul „Dacă nu avem o transparență, nu știm ce se întâmplă cu finanțele publice locale”. Or, cetățenii trebuie să fie la curent cum sunt utilizați banii publici, adică banii lor. Transparența bugetară constituie, astfel, factorul dezvoltării durabile a localităților.

Inițiativa de monitorizare a transparenței activității autorităților APL de nivelul II și a UTAG este finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” (august 2016 – septembrie 2019).

Muzeul Cărții – patrimoniu documentar al țării

Muzeul Cărții din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, deschis în iunie 2018, propune publicului larg programe educaționale, ateliere de creație, tururi ghidate, concepute interactiv, cu scopul de a promova și valorifica patrimoniul documentar al țării noastre.

Programele sunt adaptate fiecărui grup de vârstă. Proiectul educativ-interactiv „Privește, ascultă, descoperă” este destinat elevilor din clasele gimnaziale și își propune să familiarizeze cu patrimoniul documentar: momente semnificative din istoria cărții, evoluția formei cărții, primele alfabetice și invenții care au revoluționat istoria și arta cărții.

„Ora de istorie la bibliotecă” este titlul proiectului edu-

cativ-interactiv, propus elevilor din clasele liceale, care are drept obiectiv formarea capacității de a reflecta asupra evenimentelor-cheie din istorie în cadrul unor discuții deschise, fără răspunsuri pre-determinate.

Pentru persoanele care își doresc o inițiere în patrimoniul documentar, precum și pentru cunoscători, vă propunem vizite ghidate „Învățăm dintr-o vizită”, care oferă cadrul ideal pentru experiențe autentice și un plus de profunzime în interpretarea istoriei. Activitățile educaționale se organizează gratuit, la cerere, cu înscriere prealabilă.

Drept bază pentru crearea acestui muzeu sunt colecțiile speciale din Secția Carte Veche și Rară, care în

prezent constituie peste 30 de mii de documente. Cea mai veche carte din colecțiile sus-numite este cea intitulată „Categoria lui Aristotel”, apărută în Veneția în anul 1551.

În prezent, colecția Bibliotecii Naționale include circa 2,6 milioane de unități materiale, în cele mai răspândite limbi. Anual, colecția Bibliotecii este completată cu aproximativ 16 mii de documente noi. Biblioteca dispune de manuscrise, cărți, ziare, reviste, reproduceri, stampe și desene, afișe, cărți poștale, fotografii, hărți, partituri muzicale, discuri, casete, filme, microformate etc., pentru amplasarea cărora este nevoie de un spațiu pe rafturi de peste 32 km. Biblioteca Națională recepționează în fiecare an, prin schimbul internațional de publicații, circa o mie de documente. Dacă zilnic veți citi cinci publicații din Biblioteca Națională, atunci, pentru a lua cunoștință cu întreaga ei colecție, veți avea nevoie de mai bine de 2000 de ani.

Directorul Bibliotecii Naționale, Elena Pintilei, a menționat că Muzeul Cărții este unicul în țară prin conținutul documentar-istoric și artistic al cărților expuse către publicul larg și

are drept scop promovarea și valorificarea mărturiilor trecutului, exprimate prin cea mai importantă invenție a umanității – Cartea, ca obiect de unicat al patrimoniului cultural de importanță națională și internațională și al artei tipografice, ca sursă primă de informare, mijloc de educație și formare, obiect de studiu complex.

„Vizitatorii au ocazia să se familiarizeze cu 12 compartimente, în care sunt expuse cărți începând de la forma pergamentului și papirusului. Relevante sunt și cărțile

tipărite în prima tipografie privată din Moldova din anul 1747”, a spus șefa secției Carte Veche și Rară, Veronica Cosovan.

Ludmila ERUȘEVSCI,
specialist principal,
Secția marketing
și comunicare
socioculturală,
Biblioteca Națională

Următorul număr de ziar va apărea în luna septembrie curent.

Abonarea 2019

Continuă abonarea pentru anul 2019 la revista științifico-metodică trimestrială „**ADMINISTRAREA PUBLICĂ**” și la ziarul „**FUNCȚIONARUL PUBLIC**,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „**Administrarea Publică**” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „**Funcționarul Public**” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Sergiu VLADÎCA - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Dat la tipar 27.06.2019

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică